

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Melyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 9.
A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 111. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1914 május 16.

Merész hangok.

(1) Amióta a kormányelnök tárgyalt a románok egy részével és nem volt hajlandó a tulzók kedvéért Erdélyt Fiókromániává változtatni, azóta a szélső románok mindinkább mélyítik és szélesbitik azt a szakadékot, amely a magyarságot a tulzó románoktól mindenkor elválasztotta. Megnyilatkozásaik nagyon vakmerők és gondolkodóba ejtik.

Nagyon érdekes ebből a szempontból a „Romanul“ két legutóbbi cikke.

Az egyikben megjegyzést tesz a „Romanul“ a román Dobrudzsában élő bolgároknak gróf Károlyi Mihályhoz intézett táviratára, melyben arra kérték, hogy hasson oda a delegációban, hogy politikai, kulturális és vallási téren ők is annyi joghoz juthassanak, mint amennyit élveznek a magyarországi románok. Erre vonatkozólag a „Romanul“ következőleg ír:

— A magyarországi románok tiltakozni fognak az ellen, hogy a 350.000 főnyi romániai bolgárság, tehát éppen tized része az 5 három és félmilliónyi (valóságban három millió sinek. Szerk.) számuknak, magát velük összehasonlítani.

Tiltakozni fognak az ellen, hogy a bolgárok, akiket a románok fegyverrel hódította meg, magukat összehasonlítsák a magyarországi és erdélyi románokkal, akik már 2.000 év óta (valóságban alig 7-800 év óta. Szerk.) lagnak rendületlenül az örökségünkön anélkül, hogy a magyarok fegyverrel bármikor is meghódították volna őket, hanem türik itt bölcseséggel egynémely rablóknak az igazságtalanságait, mert nagyon jól tudják, hogy a víz folyik, a kőszikla pedig helyén marad. Azt fogják mondani, hogy a velük szemben tanusított igazságtalanságokat nem lehet igazolni azzal, hogy esetleg mások is szenvednek ugyanolyan igazságtalanságokat. Ilyenformán a magyarok akár sülve megették őket, hivatkozva a kanibálok szokásaira. A három és félmillió magyarországi és erdélyi román azért követeli nemzeti szabadságát, mert szüksége van rá, hogy a földi életben bol-

dogulhasson és mivel elég erőseknek érzik magukat arra, hogy ezt követeljék és hogy ezt el is ériék és tudják, hogy ezen szabadság megoldása nélkül veszélyeztetve van a monarchia biztonsága és recsegnifognak a magyar állam épületének eresztékéi, ahol a 3 és félmillió románnal szemben nincs 70 millió magyar, amennyinek kellene lennie, hogy olyan legyen a számarány, mint aminő tényleg a 350.000 romániai bolgár és a 8 millió királyságbeli román között.

A „Romanul“ egy másik cikke a magyaroknak, nevezetesen Apponyi Albert grófnak a delegációk külpolitikai bizottságában tett azon kijelentésére vonatkozik, amelyet az osztrák delegátusokkal szemben hangoztatott, hogy a magyarországi román nemzetiségi kérdés kizárólagos belügye Magyarországnak, amelybe senki másnak beleszólása nincs és nem is lehet.

Erre vonatkozólag a „Romanul“ a következőket írja:

— A magyarországi román kérdés belügye marad a magyaroknak, de ez a kérdés éppen úgy belügye a romániai románoknak is. Mi erdélyi románok a kulturánk és vérkötelékünk révén annyira szoros viszonyban vagyunk a Királysággal, hogy bármily tisztelettel is viseltetnénk bizonyos határok iránt, lelkileg egy és ugyanaz a lény vagyunk.

És ha így áll a dolog, akkor miért ne volna meg a joga Romániának, hogy nyilatkozzék a mi helyzetünkről, az ő helyzetéről, hogy világosabban szóljunk, mert akár-hogyan csűrjük-esavarjuk is a szót, Románia, amikor rólunk nyilatkozik, akkor a legnagyobb mértékben önmagáról beszél.

Azt mondja továbbá a „Romanul“, hogy a hármasszövetséghez való viszonyból kifolyólag is beleavatkozhatik Románia az itteni románok ügyébe, mert a nemzetközi csoportosulásoknak is vannak elintézendő családi ügyeik és Románia követelhetné az itteni románok helyzetének javítását még akkor is, ha nem volnának románok, egyszerűen az utas jogánál fogva, aki egy mássikkal azonos uton halad. Majd így folytatja a „Romanul“:

— Hogyan, hát maga Ausztria sem emelheti fel szavát egy olyan kérdésben, amelynek kedvező vagy kedvezőtlen megoldásából, ki merjük mondani, az élete vagy a halála függ. Az Istenért, a hang-

zatos szavaknak is van határuk. Egy szolgabírónak a választása, vagy egy esendőrsnek a felállítása valamely faluban csakugyan Magyarországnak a belügye és mindig is az marad, de nem maradhat az a nagy nemzetiségi kérdés.

Ezek a nyilatkozatok hü tükrei a tulzó románok gondolkodás módjának. Ime, jó magyarok, egy-egy falunak a keretein belül még csak akad valami jogotok, de az egész nemzet létérdekeit érintő kérdések már Románia belügyét képezik. És ezt nem holmi bukaresti népgyűlésen hirdetik, hanem itt Magyarországon írják szabadon azok az „elnyomott“ románok, akik a hegyeken tuli testvérekkel oly annyira egyek, de csak „lelkileg.“ Ne gondoljon irredentizmusra senki, mert ilyesmi nálunk nem létezik . . .

Tisza-Rakovszky affér.

Abban az ádáz harcban, melyet az ellenzék folytat gróf Tisza István miniszterelnök ellen, rendkívül érdekes tünet a Rakovszky Istvánval keletkezett lovagias ügy további fejleménye.

Már a tegnapi hírekből következtetünk arra, hogy Rakovszky segédei becsületbíró-ságot fognak kérni. Következtetni lehetett erre a tárgyalások elhúzódásából. Ez csakugyan be is következett.

Rakovszky segédei kijelentették, hogy nem mehetnek bele annak a kérdésnek bírálatába, hogy felük sértett-e vagy nem, míg meg nem állapítják, hogy rendezve van-e az ügy, melyre Rakovszky célzott.

Tisza segédei azt kérték, hogy Rakovszky minden egyéb üggyől függetlenül adjon elégtételt. Megegyezés nem történt, s így Rakovszky segédei kijelentették, hogy becsületbíró-ságot kérnek.

Hir szerint Tisza nem hajlandó a kérdést becsületbíró-ság elé terjeszteni.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kosuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A választókerületek beosztása

A képviselőház ülése.

Budapest, május 15.

Háromnegyed 11-kor nyitja meg az ülést *Simonsits* alelnök.

Az elnöki előterjesztések után a napirendre térnek át és a tegnap tárgyalt törvényjavaslatokat harmadszori olvasásban is elfogadják.

Napirend: a választókerületek beosztásáról szóló belügyminiszteri rendelet.

Rakovszky Iván előadó az első szónok. A bizottság megállapította, hogy a rendelet teljesen megfelel az alapjául szolgáló törvénynek.

Arányosságra törekedett az új beosztás és érvényesüléséhez juttatta a városok intelligensebb lakosságát. Ez a törvény kiegészítője a választójog kiterjesztésének. Nincs joga az ellenzéknek ahhoz, hogy a választói törvényt reakciónak mondja.

Pop Cs. István szólalt fel ezután, aki arról beszélt, hogy a rendelet intézkedései nagyon sok tekintetben sérelmesek a románokra.

Sándor János belügyminiszter: Nem arra törekedtek, hogy amit a törvényhozás egyik kezével adott, a másikkal visszavegye. Iparkodtak a törvényben kapott utasításokat betartatni. Helytelen dolog a kérdést a politikai támadások homlokterébe állítani. Sajnálja, hogy az ellenzék távol van és nem adja elő kifogásait.

Richter János: Majd elmondja a dumában.

Sándor János belügyminiszter: Így nélkülük kell tárgyalni, de tiltakozik a vád ellen, hogy sietve vették elő a jelentést, mert már hetekkel előbb beterjesztette. *Pop Cs. István*nak azt feleli, hogy ő is, a kormány is nyugodtan és felemelt fővel viseli a felelősséget az új rendért. Számadatokkal bizonyítja, hogy a kerületekben a népesség átlagát lehetőség szerint betartották, úgy hogy míg egy magyar kerületre 4286 választó esik, németre 4113, tóra 4024, román kerületre 4285 választó jut.

A miniszter ezután bizonyította, hogy az erdélyi megyékben (Hunyad, Háromszék stb.) hasonló igazságos elbánásban részesítették a románokat, akik ha az írás-olvasás megkivánt feltételei elsajátítják, fokként szaporíthatják a román kerületek számát.

A jelentést azután tudomásul vették. Több kisebb miniszteri jelentés beterjesztése után elnök indítvánára az üléseket bizonytalan időre (amíg a delegációk tartanak) elnapolják.

Az ülés egy órákor végződött.

Az új perrendtartás életbeléptetése

Az új polgári perrendtartás oly roppant nagy változtatásokat idéz elő, hogy jogász körökben alig hitték, hogy az új perrendtartás már szeptember elsején életbeléptethető legyen.

A bírák számát szaporítani kell, ha az eddigi periratokkal letárgyalt ügyeket számos szóbeli peruton tárgyalva nem akarják, hogy az ügyek ott rekedjenek a járásbíró-ságoknál.

Már híre jött, hogy a kormány a törvény életbeléptetését elhalasztani készül 1915. január 1-re. Most nyilatkozott az elhalasztás okairól *Balogh Jenő* igazságügy-miniszter.

Nyilatkozatában jelzi, hogy nemsokára bekövetkezik a végleges döntés arra nézve, hogy a törvény életbeléptetése az év elején történjék. Ennek főleg az az oka, hogy a bírák szeptember elején jönnek haza szabadságukról s ilyenkor ugyanis nagy a restancia. De év elején az ügyviteli szabályok és kezelési könyvek könnyebben vezethetők be, évközben. Emiatt az újabb meghallgatott igazságügyi hatóságok azon a véleményen voltak, hogy a törvény január 1-én lépjen életbe.

A miniszter hozzá teszi még, hogy az életbeléptetés elhalasztása nem jelenti a személyszaporításokat, mert ezek július 1-én megtörténnek, úgy a mint tervben volt.

Bejejezték a városi közgyűlést.

Nagyvárad törvényhatósági bizottsága tegnap délután tartotta meg folytatólagos, rendes közgyűlést *Hlatky Endre* főispán elnöke alatt, igen csekély érdeklődés mellett.

A közgyűlés első napjának tárgyalásáról szóló jegyzőkönyv tudomásul vétele és hitelesítése után sorra került *Tollonits István*nak a Rimanóczy-fürdő és szálloda gondnokának fizetésemelési kérelme.

A tanács javasolja, hogy a közgyűlés *Tollonits* fizetését 3200 koronában s a jutalékot 2 százalékban állapítsa meg.

Kiss Dávid nem fogadja el a tanács javaslatát az indoklással, hogy *Tollonits* nem végez oly munkát, amely jogossá tenné az illetén fizetés emelését, másrészt pedig a fizetésemeléssel a szegényalap szenvedne kárt.

Weisz Lajos ezzel szemben a tanács javaslatát támogatja, amelyet méltányosnak és igazságosnak tart.

Rimler Károly polgármester szintén a tanács javaslatát védi.

Hlatky Endre főispán ugyancsak szót emel annak érdekében s kijelenti, hogy *Tollonits* 7 év óta lelkiismeretes pontossággal, buzgalommal és becsületességgel vezeti a fürdő és szálloda ügyeit s jórészt neki köszönhető, hogy azoknak üzleti forgalma a rossz gazdasági viszonyok dacára is állandó fellendülést mutat.

A közgyűlés a tanács javaslatát egyhangulag elfogadta.

Javasolja a tanács, hogy *Békési János* városi nyilvántartó könyvtári segédőri évi 600 korona segédjárt 1000 koronára emeljék föl. A közgyűlés hozzájárult a javaslatához.

Útcaszabályozásokból kifolyólag a tanács javasolja, hogy a törvényhatóság az Erzsébet-utca 12. szám alatti és a Sztaroveszky-utca 19. szám alatti ingatlanokból néhány négyszögletes területet sajátítson ki a hatóságilag megállapított áron. A közgyűlés névszerinti szavazással fogadta el a javaslatot.

A közgyűlés kimondotta, hogy a *Garay Géza* nyugdíjazása folytán megüresedő II.

NAGYVÁRAD TUDÓSOK BUDAPESTEN.

Nagyvárad két kitünősége dr. *Fraknoi Vilmos* címzetes püspök és dr. *Pataky Arnold* teológiai tanár a napokban Budapesten szerepeltek tudományos felolvasásokkal. Dr. *Fraknoi Vilmos* kinek tudományos szereplését és azokat az elévülhetetlen babérokat, amiket eddig is szerzett a Magyar tudományos Akadémia e hó 12-iki ünnepi közgyűlésén öregbítette.

Az országszerte ismert történész „Mátyás király törekvései a német császári koronára” című tanulmányát olvasta fel *Angyal Dávid*, melynek rövid eszmemenete a következő:

Mátyás három kísérletet tett a császári trón elnyerésére, legalább eddig így tudtuk. Most a ferrarai jelentések felderítik a negyedik és legutolsó kísérletét. *Mátyás* azt remélte, hogy a nálánál husz évvel idősebb *Frigyes* halála után őt választják meg császárnak, de *Frigyes* ennek meggyűlöletére még életében, 1486-ban megválasztotta fiát, *Mikstát*, római királynak. *Mátyás* a választás érvénytelenítésére hatalmas európai tábor

akart teremteni és szövetségeseiül megnyerte *Ulászló* cseh királyt és a francia királyi házat, melyet *Miksa* megtámadott, de a franciák megverték *Mikstát* s így rájuk nézve a magyar szövetség elvesztette értékét. Miután *Mátyás* törekvései Velence és a pápa ellentállására is megtörttek, megváltoztatta politikáját. A Habsburgokat fegyverre erejével megtörhette volna, de a legválságosabb helyzetben fegyverszünetet kötött és megmentette a Habsburgokat, hogy ha már császárrá választása lehetetlen, a halála kötelezett *Miksa* király és az ő utódja, *Korvin János* közt oly szövetség jöjjön létre, mely a török hatalmát megtörné és Magyarország keleti határát biztosítaná. *Miksa* hajlandó is volt a szövetségre 1499-ben, leányát *Korvin János*nak akarta nőül adni, de ez a terv is meggyűlöletre vezetett, *Frigyes* császár ellenzésén s azon, hogy *Mátyás* néhány hónap múlva meghalt.

Dr. *Pataky Arnold* teológiai tanár, ki tudományos készültségének annyiszor adta biztos jeleit e hó 14-én az *Aquinói Szent Tamás Társaság* ülésén „A Prédikátor könyvének erkölcsbölcselete” címmel tartott kiváló előadást. A kiváló theologus már

rég országos névnek örvend tudományos munkásságáért.

Amit itt kivonatolva mutatunk be, szintén mély kutatásra vall.

Előadásának gondolatmenete a következő volt:

Ez az ószövetségi szent könyv a legérdekesebb erkölcsi kérdéseket veti fel; mi az élet célja, mit tegyünk, hogy boldogok legyünk, honnan van, hogy a jó sokszor szenved, míg a gonosz szerencsés, van-e isteni gondviselés, mi a lélek sorsa a halál után? — E kérdésekre az ószövetségi felfogásnak megfelelő választ ad. A felolvasó kimutatta, hogy a Prédikátor könyve nem áll közvetlen érintkezésben a görög bölcseleti rendszerekkel, hanem a tiszta ószövetségi zsidó felfogást képviseli.

A jeles előadót az ülés közönsége hoszsasan megtapsolta.

Mikor Nagyváradnak két jeles tudósa is arat a főváros legelőkelőbb tudományos köreiből általános elismerést, ez csak büszkeségünk lehet nekünk nagyváradiaknak mindnyájunknak.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Füzesfa-telep 7. sz. Új vashídó mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

osztályt számtiszti állásra meghirdeti a pályázatot.

A közgyűlés néhány kisebb jelentőségű ügy után véget ért.

Tanulmányut az iparfejlesztés ügyében.

Az iparvédő egyesület munkában.

A Nagyváadi iparvédő és fejlesztő egyesület alakításának és ezzel kapcsolatosan egy állandó ipari kiállítás létesítése ügyében dr. Thury László, dr. Dajka Endre, dr. Oláh Béla, Czeglédy Jeremiás, Dévald László, Nagy P. István, Mónus Sándor és Tátray Sándor egy nagyszabású tanulmányi kirándulást tettek. A folyó hó 9-én elindulva áttanulmányozták Budapest, Pozsony és Bécs összes iparvédő és iparfejlesztő intézményeit.

Különösen értékes tapasztalatokat szereztek Pozsonyban és Bécsben. Pozsonyban Pihler H. Alajos lapszerkesztő és iparügyi titkár kalauzolása mellett megtekintették a butoresarnokot és az állandó ipari mintakiállítást. A mintakiállítás céljára a pozsonyi kamara ingyen helyiségeket engedett át s ezenkívül úgy ez, mint Pozsony városa 1000—1000 koronával szubvencionálják évente. Bár a kiállítás eldugott szuterén-helyiségben van elhelyezve, mégis 8—9000 látogatója akad évente.

Még tanulságosabb volt azonban az osztrák iparfejlesztő egyesületnek és mintakiállításnak tanulmányozása. Az iparfejlesztő egyesület működését az állam évenként 4 millió koronával támogatja. Működése kiterjed az egyesületnek mindarra, amire Ausztria kisiparának szüksége van s hogy működése az osztrák kisiparra nézve mennyire áldásos, azt mi magyarok érezzük legjobban. A tanulmányuton résztvevők megtekintették az egyesület állandó ipari mintakiállítását is. Gizella-strasse 2. szám alatt levő emeletes palota egész első emeleti részét elfoglalja a kiállítás. Minden látható itt, amit az osztrák kisipar előállítani képes, gyönyörű szobrok mellett egyszerű szegek is találhatók. Ezt a kiállítást a város és az állam évi 400,000 koronával szubvencionálja.

A kirándulókat úgy Pozsonyban, mint Bécsben a legnagyobb szíveséggel fogadták. Különösen meglepte őket az a szolgálatkészség, amiben Bécs legelőkelőbb ipari férfiai részéről részesültek.

Jráspróba a városházán.

A Népszövetség választási akciója.

Ma van az utolsó határideje az írás-olvasási vizsgára való jelentkezésnek. Aki ma nem jelentkezik, az nem érvényesítheti a különben már elnyert választói jogát. Ezúton is felhívja a népszövetségi tagokat a Katholikus Népszövetség vezetésére, hogy úgy saját, mint a közös eszme érdekében ne hagyják elmulasztani a jelentkezést a városházán.

Az írás-olvasási vizsgára azon férfiaknak kell jelentkezniük, akik a 30-ik életévüket betöltötték, de nincsen iskolai bizonyítványuk, amellyel igazolhatnák, hogy írni-olvasni tudnak.

A jelentkezőknek két sort kell írniuk és öt sort kell olvasniuk. Az írás-olvasás vizsgák május 18-án kezdődnek, a vizsga helye a városház tanácsterme lesz, az időpont délelőtt 8—12-ig, délután 2—8-ig.

Azok a népszövetségi tagok, akik jelentkeztek a vizsgára, május 18-ától kezdve a jelzett időben bármikor felmehetnek a városházára, hogy a vizsgát letegyék.

Magyarellenes forrongás Romániában.

Mangra Vazult inzultálták a bukaresti Akadémiában.

Szomorú tünet, hogy amikor Magyarország a világ legliberálisabb állama a nemzetiségeivel szemben, akkor Románia nemcsak a lehető legkeményebben bánik el a területén magyarokkal és bolgárokkal, hanem egyre vakmerőbb közbeszólások hallatszanak el Magyarországra belülségeibe, sőt megtörtént az a hallatlan eset, hogy a bukaresti Tudományos Akadémiában inzultálták Mangra Vazult, aki azt a vakmerőséget követte el, hogy bátor volt magyar állampolgár létére magyar politikai párt tagjává lenni.

Ha a román kultúra központjában, az Akadémiában ilyesmi megtörténhetik, elképzelhető, micsoda nivóra szállította alá a magyargyűlölet az egyszerűbb emberek gondolkodását odaát?

A botrányos esetről a következőket jelentik:

Botrány a bukaresti Akadémiában.

Kora délután volt az akadémia megnyitó ülése a Calea Victoriei-n levő palotában. Mikor Mangra az ülésterembe lépett, az akadémikusok nem köszöntötték, félrehúzódtak tőle és senki sem beszélgetett vele. Az ülés mégis minden incidens nélkül mulott el. Mangra elhagyta az üléstermet és az akadémia kapuja előtt kocsiba ült, hogy szállodai lakására menjen. A kapunál vagy kétszáz egyetemi hallgató állott. Mikor meglátták Mangrát, zajosan tüntettek ellene.

— Pff! Áruló! Hogy mer idejönni! — kiáltották feléje. A vikárius egy szót sem szólva, gyorsan a kocsijába ült és szólt a kocsisnak, hogy hajtsa fel az ernyőt. A kocsis felhuzta az ernyőt és el akarta indítani a lovakat. Ebben a pillanatban a diákok körülvették a kocsit, zajos kiáltások közben leszakították az ernyőt és Mangrára támadtak. Egy diák felmászott a kocsira és többször egymásután Mangra arcába ütött. Mások a kocsisra támadtak. Vagy tíz percig tartott a verekezés, míg végre a kocsis a lovakra csapott és elhajtattott.

Az inzultus híre hamar elterjedt a fővárosban, a lapok külön kiadást adtak.

Mangra tegnap este felkereste Bratianu miniszterelnököt és bejelentette az őt ért inzultust. Azt mondják, ha Mangra a mai ülésen is megjelenik, még erősebb tüntetések lesznek.

Az akadémia alelnöke a Mangra-afférről.

Egy újságíró előtt dr. Istrat, az akadémia alelnöke így nyilatkozott:

— Mangra vikárius szerdán este járt nálam. Nagyon hidegen fogadtam és értésére adtam, hogy legszívesebben venném, ha egyáltalán nem látnám. Mi szokás szerint meghívtuk az akadémia összes tagjait a közgyűlésre, csak Mangrát nem, mert ő az erdélyi románok politikájával szemben elfoglalt magatartásával mélyen megsértette nemzeti érzelmeinket. Őt mi árulónak tekintjük és mint árulót kezeljük.

Jorga Miklós tanár, az ismert román politikus, így nyilatkozott:

— Nagyon sajnálatos, hogy Mangra kihívta a tegnapi tüntetéseket. Rosszul tette, hogy megjelent az akadémiában és mi csak kötelességünket teljesítettük, mikor őt így fogadtuk.

A hivatalos körök véleménye.

Bukarest, május 15. Románia komolyabb köreiből kellemetlen benyomást keltenek ezek a folyton megismétlődő magyarellenes botrányok. Magát Károly királyt is kellemetlenül érintik a tüntetések, melyek semmi esetre sem erősítik a magyarságnak Románia szövetsége iránti szimpátiáját. A kulturális magyarellenes zajongását már felsőbb irányítás leszerelte s remélhetőleg lassan általánosabb lesz a józanabb meggyőződés.

Hatszázhetvenhét írni-olvasni tudó.

Az első vizsga Biharmegyében.

A vármegye területén megkezdődtek az írni-olvasni tudók vizsgái. Amilyen nemzetfőrdőmséget lehetett még a hónap elején is tapasztalni az egész vármegyében, ép oly meglepetést hozott az első nap tegnap Berettyóújfaluban.

A járás területéről hatszázhetvenheten jelentkeztek vizsgára. Ezek közül sokan voltak olyanok, akiknek meg volt már az iskolai bizonyítványuk. Sokan voltak azonban olyanok, akik bár annak idején jártak iskolába és talán tudtak írni és olvasni, azóta már elfelejtették.

Összesen háromszázhatvanhét embert bocsátottak tegnap vizsgára. A jelentkezőket két bizottság vizsgáztatta. Az újfalusi község háza nagytermében tettek tanúságot a jelentkezők írni-olvasni tudásukról.

Hozzászórtokban bocsátották a jelentkezőket a bizottságok elé. A vizsgáztatóbizottság tagjai kivétel nélkül megjelentek. A bizottság egy tanító tagja végezte a vizsgáztatást. Egy használatban lévő elemi iskolai olvasókönyvből diktált előbb a tanító, amit a jelentkezőknek le kellett írni. Majd ha írni tudásukat bebizonyították, az olvasókönyvből olvastattak velük.

A feladatnak eleget tett jelentkezők nyomában megkapták a bizottság által kiállított bizonyítványokat.

A 362 vizsgázó közül az egyik küldöttség előtt heten, a második előtt öten nem tudtak levizsgázni, ezeket visszautasították. A visszautasítottak természetesen melankodtak, de nem volt pardon.

A majd 400 vizsgázó között volt egy idős ember is, aki felmutatta a községi iskolai bizonyítványát, mely szerint valamikor a szabadságharc előtt járt iskolába és megtanult írni-olvasni. Ma már azonban a szerencsétlen öreg teljesen süket mindkét fülére, a szemei pedig oly gyengék, hogy még nagyítóüvegen keresztül sem tudta elolvasni az elébe tett olvasmányt. Így aztán sem írni, sem olvasni nem tudott az öreg és a bizottság kénytelen volt visszautasítani.

A vidékről érkező jelentések szerint nagy meglepetések lesznek. A községekből tömegesen jelentkeznek az emberek a vizsgákra. A jelentkezők száma különösen a magyar vidéken nagy. Ez pedig csak növekedni fog a még hátralévő napok alatt.

A király állapota.

Bécs, május 15.

A király állapota most már nem ad okot aggodalomra. Az éjszakát nyugodtan töltötte. A javulás tartós.

Elfogták a nappali betörőbandát.

Ujabb betörést követtek el.

A város közbiztonsági krónikáját kissé változtatossá tették a nap mint nap megismétlődő betörések. Még elég enyhe lefolyású volt a tavaszi betörési szezon, hiszen 2-300 korona közt mozgott az ellopott érték. Furesa lett volna, ha egy ilyen kezdetleges bandát nem tudott volna lefegyverezni a rendőrség.

Még így is egy véletlen vezette rá a rendőrséget a betörők nyomára. Kilenc fiatal-korú bűnös ül a rendőrségi fogdában. Nevüket nem lehet nyilvánosságra hozni, a fiatalok törvénye tiltja az olyan fiatalok megbélyegzését, aki bárminő kriminális vagy egyáltalán dehonesztáló cselekményt visz véghez.

A betörők nyomára egy újabb betörés szolgáltatott adatot. Aranyi Albert cipőkereskedő jelentette tegnap reggel, hogy csütörtökről péntekre virradó éjszaka betörték az Adorján-házban lévő raktárába és jelentékenyen megkárosították. Elvittek igen sok divatos cipőt, aranyos csattu női cipellőket (megkell figyelni a jassz kisasszonyok lábát) igen sok cipőkrémet, fűzőket, stb.

Közvetlen a feljelentés megtétele után egy félórával a Szt. László-téri poszt előállított egy gyanus viselkedésű csavargót. A vad utcai fiuban Bodó László rendőrfelügyelő felismerte a legveszedelmesebb kölyökbetörők egyikét.

Kihallgatta és a keresztkérdések izgalmasában egyszerre rákiáltott, hogy mit vitt el az Aranyi raktárából . . .

A kölyök meghökkenent és beismerte, hogy tényleg részt vett a betörésben, de ő nem kapott egy cipőt sem. Ezután könnyű volt kivenni a gyerekből társai nevét. Összesen kilenc különböző koru, egyaránt gyanus fiatalok bűnös szedtek össze a városban a déli órákig.

Ekkor hozzákezdtek a vallatáshoz. A suhancok eddig beismertek annyit, hogy tudnak a betörésekről. sőt ismerik is a betörőket, de arról hallani sem akarnak, hogy ők követtek volna el a legutóbbi nappali betöréseket.

A rendőrség valamennyit őrizet alá helyezte s valószínű, hogy valamennyit átadják a fiatalok bíróságának.

A betörés bemutatása.

Nagy közönsége volt tegnap délelőtt annak a mutatványnak, amelyet a betörővel végeztetett a rendőrség. Az Adorján-ház pincéjébe már nem egyszer hatoltak be a betörők és megszákmányolták Aranyi-raktárát, de most az ajtó zárjának, lakatjának semmi baja sem volt. Érthetetlennek látszott, hogy hol tudtak bemenni a raktárba úgy, hogy sehol semmi nyoma a behatolásnak.]

A rendőrség kivitte a helyszínére a betörőt, aki bemutatta, hogyan ment be. A pince egyik ablaka (40 cm. magas, 12 cm. széles) régen kitört. Ezen a keskeny nyíláson roppant ügyességgel mászott be a fiú, a közönség s a detektívek nagy ámulatára. Azután megmutatta, hogy hova rejtették az ellopott cipőket. Ott áztak a finom fehér topankák a színház háta mögötti park törpe fenyői alatt.

Remélhetőleg a rendőrség erélyesen fogja

tovább folytatni a nyomozást és megtisztítja a várost ezektől a veszedelmes kis betörőktől. Soha nem voltak ennyire a rendőrség keze közt s tisztán ügyesség kérdése, hogy milyen eredményt érnek el.

Fényes egyenruhát kap a nagyváradai rendőrlegénység.

Gerő Ármin főkapitány laboratóriuma.

A nagyváradai rendőrlegénység a jövő évi január elsejétől kezdve sokkal fényesebb, sokkal szebb egyenruhában fog szolgálatot teljesíteni. Gerő Ármin főkapitány eddigi terve szerint egészen a fővárosi államrendőrség mintájára fognak készülni az új egyenruhák, amelyek bizonyára emelni fogják a városi élet külső díszét.

Mást nem igen várunk attól a reformtól, amely a külső ruházat díszesebb darabjait rakja a szitáló esőben, vagy forró napfényben álló rendőrposztra. Nem vagyunk elfogultak a főkapitány ur reformjával szemben, nem is emelünk szót ellene, de sietünk kijelenteni, hogy hihetőleg sok ellentmondásra fog találni.

Mert tudjuk, hogy elsősorban a súlyos szociális kérdések megoldását várja a törvényhatóság a főkapitánytól és a városi tanácstól. Elsősorban a legénységi létszám kellő számu felemelését, a szolgálati idő praktikus beosztását, a legénység tájékozottságának, tapintatos eljárásának, a közönséggel való érintkezés elfogadhatóbb módjának bevezetését, egyáltalán a nivó emelését várják Gerő Ármin főkapitánytól, aki eldicséhet azzal, hogy szolgálatkész, kötelességtudó erőt állított maga mellé s így okos erélyel, egy kis államsegéllyel (no csak éppen 54000 korona) nagyon szép reformokat lehet megvalósítani.

Nagyon kívánatos a fizetés növelése, az anyagiak megkönnyítése. Egy képzett, intelligens detektívtestület (külön reszort kapitánnyal) szintén a fejlődés követelménye. Ezenkívül sok elhallgatott, elfojtott érdek és sérelem kívánkozik a ruházati reform elé, de bizunk benne, hogy ezek nem kerültek ki Gerő Ármin előrelátó figyelmét. Vagy soron vannak, vagy sorra kerülnek. Csakis így fogadható el a reform, amely eldobja a legkevésbé égető szükségét: a szegényesebb ruházatot.

Munkatársunk felkereste a főkapitány urat, aki az érdekes reform dolgában a következőket mondotta:

— Még alapos kidolgozás alá nem került ez a terv, de már aktuális, mivel 1914. december 31-én lejár eddigi ruhaszállítónkkal kötött szerződésünk.

Teljesen a fővárosi mintára akarom felruházni a legénységet. A mostani ruha még a régi hajduvilágból való, nagyon kopott, régies, kisvárosias és elnyűtt.

Nem modern a legénység fegyverzeti felszerelése sem, ezt is újonnan szeressük be.

— Kolozsvár, Kassa, Szeged s már városok már átvették a fővárosi mintát, mert ez legjobban megfelel a küszöbön lévő államosítás követelményének. Átvesszük a sisakot és azonban ezt csak ünnepies al-

kalmakkor fogja hordani a legénység. Haladni kell a korrall és mire az államosítás megjön, én hiszem, hogy nem kell most megváltoztatni, mint a csákókon a címert kicserélni.

Ez szép ambíció és feltétlenül tisztelet érdemel. Valóban ha nem kell mást kicserélni az államosításnál, csak a kis címert, akkor gratulálni lehet majd a rendőrség pompás szervezetéhez.

Félnapos vádbeszéd a Tikász-perben.

Ma lesznek a védőbeszéd.

A berettyószentmártoni per közeledik a befejezéshez. Kihallgatták a tanukat és ma, vagy legkésőbb hétfőn meglesz az ítélet is.

Délelőtt az esküdtekhez intézendő kérdéseket olvasták fel. Tikász Sándorra, a fiura nézve a gyilkosság, id. Tikász Sándorra pedig a gyilkosságra való felbujtás kérdését tették fel. A főkérdések a következők:

A fiatal Tikász Sándorra vonatkozólag:

— Igaz-e, hogy legifjabb Tikász Sándor Berettyószentmártonban 1913. április havának egy megnevezett napján elhatározta, hogy nagyapját megöli s e célból április 6-án apja fegyverét házukból kivitte s eldugta egy szalmakazalba, majd április 8-án megtöltötte s 9-én este ezen fegyverrel kezében lesbe állt a kert palánkjánál s mikor nagyapja hazafelé ment, hat és fél méter távolságból annak felső testébe lőtt, mely által halálát okozta? Igen vagy nem? Azon esetben, ha nyolcánál több igennel felelnek, a következő kérdés jön válaszára céljából tárgyalás alá:

Megállapítható-e, hogy nagyapját előre megfontolt szándékkal ölte meg?

Tikász Sándorra, az apára vonatkozó főkérdések:

— Igaz-e, hogy ifj. Tikász Sándor fiához eme szavakat intézte: „Jobb lenne, ha az öreg nem lenne, nem veszekednék annyit. Lódd le, sok jó pénze van, mi is kapnánk belőle” s fia apjának ezen szavai következtében 1913. április 9-én nagyapját agyonlőtte? Azon esetben, ha az esküdtek 8-nál több igennel felelnek, hátra van azon kérdés megállapítása, hogy: Megállapítható-e az, hogy szándékosan birta rá fiát, hogy nagyapját megölje?

A kérdések megállapítása után dr. Szolnok Jenő kir. ügyész, a vád képviselője állott szólásra, hogy eimondja vádbeszédét. Az egész tárgyalási időt az ügyészi vádbeszéd foglalta el. Hatalmas, nagykonceptiójú, gyönyörű beszédet mondott dr. Szolnok Jenő, meglepő biztonsággal csoportosította az érveket, a bizonyítékokat, amelyek a vád álláspontját igazolják. Nagy tudással és mély hatás mellett utalt a lélektani motívumokra, melyek a vádlottak bűnössége mellett szólanak.

— Apagyilkosságról — ugymond — a legsúlyosabb büntetről van szó, amely a legjobban megrázza az embert. Könnyű volna tehát hangulatkeltéshez folyamodnom, de hi maradok az egész ügyben elfoglalt lehető legtárgyilagosabb álláspontomhoz és ezt az objektív álláspontomat most is megtartom. Egyetlen célom és céljuk, kötelességük, esküdt urak önöknek is, a tárgyi igazság kiderítése. — Ez az igazság pedig a vádnak ad igazat. Igaz, szemtanukat a gyilkosságra nem tudok állítani, de hisz este történt a dolog, s a gyilkos vigyáz arra, hogy ne tanu előtt kövesse el tettét.

De az összes körülmények, a tárgyalás minden mozzanata a vád álláspontját igazolja. Figyeljünk a lélektani motivumokra, vizsgáljuk e két vádlott viselkedéséből, szavaiból, az emberi természetet, amely mindig és mindenütt egyforma s a mérlegelésnél a mérleg a vádlottak ellen fog eldőlni.

A védelem épp a tárgyalás utolsó napjain mindenáron mellékvágányra akarja terelni az ügyet, az öngyilkos id. Tikász Mihályt vádolja a tett elkövetésével.

Nagy részletességgel veszi sorba a bizonyítékokat a vádlottak ellen.

12 órakor az elnök szünetet rendel, amely után dr. Szolnok Jenő folytatja beszédét.

A legfontosabb bizonyítékhoz érkezik.

— Nem beszéltem még arról, ami igazán döntő és fontos az ügyben: a fegyverről, a fegyver elrejtéséről. Különös az, hogy egy embernek, akinek meggyilkolták az édes apját, nem a fájdalom, a megilletődés, a szeretet az első szava a tett után, hanem az, hogy a fegyvert el kell rejtteni. Ha ártatlanságuk tudatában lettek volna, akkor nem ásták volna el a fegyvert.

Azután a fiatal Tikász beismerte a tettet, beismerte nemcsak a csendőrök, hanem vizsgálóbíró előtt is. A csendőrök nem bántották őket, és még ha kapott volna is egy-két ütést, az nem lehetett olyan kényszerítő hatással reá, hogy miatta a tulajdon édesapját a felbujtás szörnű bűnével vádolja be.

— Azt hiszem — mondotta befejezésül, hogy átgondolva mindazt, amiket Önök elé tártam, nyugodtan állithatom, hogy mindig ragaszkodtam ahhoz, amit bevezetésként magam elé tűztem, hogy a tárgyi igazságtól sem jobbra, sem balra el nem térek. Bármilyen szegények lehetünk, van egy drága kincsünk, az igazság szeretete, az én életem és hivatalom is nem más, mint törhetetlen munka az igazság érdekében. Ezt az igazságot tartásuk szem előtt, amikor ítéletet mondanak.

A védőbeszéd ma reggel 8 órakor kezdődnek.

Uri jehéremü, «FOWNES»
keztyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

..HIREK..

Magyar zarándokok imája a beteg királyért.

Kedden, május 12 én Szmracsányi Lajos dr. egri érsek, a magyar országos zarándoklás vezetője a római Collegium Germanico-Hungaricum kápolnájában misét mondott, melynek végén a beteg király felgyógyulásáért imádkozott. Megható jelenet volt a teaplomot zsufolásig megtöltő zarándokcsapat ájtatos imádkozása, amikor valamennyien hangosan együtt imádkoztak az érsekkel. Mise alatt a Collegium magyar növendékeinek kara régi magyar egyházi énekeket adott elő. Az ünnepség után Ofelségéhez a következő táviratot küldték:

„Felséged drága egészségéért Isten előtt leborulva imádkozó magyar zarándokcsereg mélységes alattvalói hódolatát legalázatosabban tolmácsolni bátorkodom. — Szmracsányi Lajos egri érsek.”

A zarándoklás tagjainak küldöttsége a

pápai kihallgatás után az egri érsek vezetésével Merry del Val bíboros államtitkár előtt is tisztelegtek, aki — mint minden alkalommal, úgy most is — kitüntető szivességgel fogadta a magyarokat. A magyar zarándokokra különösen kedves benyomást tett, hogy a bíboros államtitkár a látogatás végén „Éljen”-nel vett búcsút a magyaroktól.

A társadalom minden rétegéből összeváltott zarándokcsapat szerdán hagyta el Rómát és négy csoportra oszlott, melyek egyike Lourdesba, másika Lorettóba zarándokolt, a harmadik csoport Nápolyba utazott, a negyedik pedig egyenesen Magyarország felé folytatta útját. A magyar zarándokok csütörtökön este az anconai hajóval érkeztek meg Fiuméba, ma reggel pedig és a mai nap folyamán visszatérnek a zarándokok lakóhelyükre.

* Gróf Széchényi Miklós püspök a Vörös-Kereszt diszgyülésén.

A Magyar Vörös-Kereszt Egyesület a genfi konvenció létrejöttének ötvenedik évfordulója alkalmából május 20-án délután négy órakor Budapesten a főváros közgyűlési termében ünnepi diszgyűlést tart. Az ünnepi beszédet a Vörös-Kereszt emberbaráti feladatairól gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., váradi püspök az egyesület alelnöke mondja, Hazai Samu báró honvédelmi miniszter pedig a haderő és a Vörös-Kereszt egyesületek között lévő kapcsolatokról beszél. A diszgyűlésen megjelenik Mária Valéria kir. hercegnő, mint a legfőbb védőasszony és Ferencz Szalvátor királyi herceg. Ez ünnepség miatt a megyéspüspök hétfőn Budapestre fog utazni és így a margitai esperesi kerületben kitűzött bérmálást csak Margitán vasárnap végzi el maga a megyéspüspök, folytatolagosan Fetszer Antal felsz. püspök, püspöki helynök fogja a bérmálás szentségét kiszolgáltatni, még pedig: 18-án Szentjobbon, 19-én Mieskén, 20-án Berettyószéplakon és 21-én Bodonon. A püspök ezen napokon Margitán a kegyes mólki apátság kastélyában fog megszállni és onnan fog az egyes plebániákra automobilon kimenni és estére oda visszatérni, bérmautjában dr. Mazurek Gyula udvari pap kíséri.

* **A nagybeteg Kossuth.** Budapestről jelentik: Kossuth az éjszakát nyugodtan töltötte. Rövid ideig aludt is és amikor ma reggel tíz órakor Müller báró meglátogatta a lakásán, hogy megvizsgálja, a beteg kevés időre ismét elszundikált.

Ki lesz az új bácskai főispán?

A Magyar Kurir szabadkai tudósítója jelenti, hogy bajai és szabadkai munkapárti körökben elterjedt hírek szerint az üresedésben levő bácskai főispánságot dr. Latinovics Endrével, — gróf Tisza István miniszterelnök titkárával fogják betölteni.

* **Birósági kinevezések.** A hivatalos lap holnapi száma közölni fogja, hogy a király Jakó János nagyváradi járásbíró a VII. fizetési osztályban Vaskóhira járásbíróvá, dr. Marcinyi László szegedi törvényszéki jegyzőt aljárásbíróvá Berettyóujfaluba és Petrás Lajos nagyváradi tvszéki jegyzőt aljárásbíróvá Margitára nevezte ki.

* A megyei főügyész kérelme.

Dr. Wallner Ödön megyei főügyész tegnap kérelmet adott be a vármegye törvényhatóságához. A kérelemben szolgálati idejének a nyugdíjba leendő beszámítását kéri. Wallner Ödön tudvalevőleg, mikor a vármegye szolgálatába lépett, először mint tiszteletbeli tisztü ügyész működött, de azért rendes ügyészi teendőket végzett. Az új nyugdíj szabályrendelet értelmében pedig ilyen esetben, ha az illető később rendes tiszteletbelője lesz a vármegyének, jogot tarthat a tb. szolgálatban töltött időszaknak a nyugdíj évekbe való beszámítására. Wallner Ödön 1883-ban lépett a vármegye szolgálatába és két évig dolgozott, mint tb. ügyész. Ennek a két évnek a beszámítását kéri jelenleg a törvényhatóságtól.

* **A vágóhid építése.** Komlóssy József tanácsos a vágóhid építésénél az egyes munkanemek vállalatbaadására a következő javaslatot terjeszti hatalmas elaboratumában az árverési küldöttség elé: Föld-, kőművesmunka Reissinger József 222,520 korona 80 fillér. Vasmunka Nagyvárad Vasöntőde 33,449 kor. 57 fill. Kőfaragó-munka Reissinger József 20,904 kor. Acsmunka Gerster, Megyeri és Szunyogh 36,970 kor. Bádógosmunka Goldberger L. 7046 kor. 71 fill., Cserepező munka Reissinger József 11,512 kor. 68 fill. Asztalosmunka Rimanóczy K. 13,157 kor. 49 fill. Lakatosmunka Grünwald J. 16,967 kor. 37 fill. Mázoló munka Czapfalvy J. 9013 kor. 56 fill. Üvegez. munka Gerster, Megyeri és Szunyogh 3,598 kor. 27 fill. Burkoló munka Gerster, Megyeri és Szunyogh 48667 kor. 74 fill. Asbest pala munka Gerster, Megyeri és Szunyogh 1169 kor. Kályhás munka Reissinger J. 1629 kor. 60 fill. Szobafestő munka Winkler S. 620 kor. Csatorna munka Gerster, Megyeri és Szunyogh 5014 kor. Vizvezeték Rendes Vilmos 9208 kor. 10 fillér. Olajvizelde Waldmann Antal 754 kor., akol Reissinger J. 310 kor. Marhamérleg Tátray S. 1058 kor. 40 fill. Kutak Tátray 1656 kor. 70 fill. Udvarrendezés Reissinger 6702 kor. 19 fill. Asztalos munka Reissinger 11,861 kor. 49 fill. Külsőcsatornák Gerster, Megyeri és Szunyogh 17372 kor. Vizvezeték Goldberger L. 536 kor., gépberendezési munka Nagyvárad Vasöntőde és Gépgyár 149,140 kor. 23 fill., villamosberendezési munka: Városi villamosmű 6850 korona, drótfonat munka: Gerster, Megyeri és Szunyogh 899 korona 54 fillér. Összesen 643,326 korona 54 fillér.

* A főmérnök még egy vízműtelepet akar.

Köszeghy József főmérnök tegnap hatalmas elaboratumban számol be a városi vízmű mult esztendejéről és ezzel kapcsolatban a vízmű ötévi működésének adatait tárja fel. A főmérnök előterjesztése szerint a mai vízmű-berendezés teljesítőképessége ma már nem megfelelő. Ha a maximális fogyasztás tartósan száraz időben válik szükségessé, ez naponként 17 ezer m³-t tesz ki, ami a termelőképeség határát éri el. A vízforrások kedvezőbb kihasználása és új gépek beállítása fokozhatja a vízmű termelőképességét. Ezt a régi telepen a fennforgó üzembeli hibák kiküszöbölése kapcsán akarja a főmérnök megkezdeni akként, hogy a régi gőzüzemű telepnek e tárgyra vonatkozó korábbi előterjesztésekben bejelentett átépítését végrehajtsák. Kifejti a főmérnök, hogy a gőzüzemű telepnek villamos erőre való átalakítása nem fizetődik ki, hanem azt proponálja, hogy a II. sz. kut közelében a város közönsége egy villamos üzemű új telepet létesítsen. Részletesen foglalkozik végül a főmérnök a vízmű jövedelmezőségével s

megállapítja, hogy a jövedelem 1911-től kezdve rohamosan emelkedik s legutóbb 58,303 korona a tiszta jövedelem.

*** Szemes Imre temetése.** Rendkívüli nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután Szemes Imre temetése, a gyász háznál nagyszű ravatalon nyugodott az elhunyt masszív érekeporsóban, nagyszámu szebbnél-szebb koszorúkkal és délszaki növényekkel körülvéve. A temetési szertartást Sulyok István esperes, Balogh Béla és Dankó József ref. lelkészekkel végezte, míg a ref. énekkar megható gyászdalokat adott elő, a szertartás végeztével a koporsót a 4-es fogatu üveg diszkocsira helyezték és elől a koszorúkkal és szalagokkal borított virágkoszával, valamint a nagyszámu résztvevő intelligens közönséggel megindult az impozáns gyászmenet az olasz temetőbe, ahol a családi sírhelyen helyezték örök nyugalomra. A temetésen megjelent a tanfelügyelőség, az iskolák tanárai és tanárnői, a növendékek, a Nagyvárad takarékpénztár igazgatósága és a város előkelőségének számos tagja. A nagyszű temetést Weiszlovits Adolf és fia első nagyváradai temetkezési vállalata rendezte, nagy figyelemmel és pontossággal.

*** Milyen idő lesz májusban?** Meteor jelenti: A kifejlődött hűvösebb és szeles jellegű időjárás továbbra is megmarad, úgy hogy a meleg, különösen az erős meleg jelleg csak 31-ikét követőleg fejlődik ki, amely időszakban a huszonhatodika, ha akkor a napon foltmörülések jönnek elő, részben vagy kevés fagyot, vagy pártás jégesőt hozhat. 26-ikát követőleg igen változó jellegű időjárás várható és pedig mivel Szeptember 26-án, 30-án pedig a Mars jön együttállásba Holdunkkal, hideg, vagy esetleg hűvös esős időt várhatunk, mely május végéig kitart. Májusnak változási napjai: 16, 21, 25, 26, 27, 3-ikára esnek. A májusi változási napok jellegére nézve: 16 szeles, hűvös; 21 száraz; 26 szeles, esetleg hűvös; 27 meleg; 30 szeles. A legerősebb hatásuk: 16, 26, 30-ikára esnek.

*** Tisztujtás az Orvosszövetségben.** Tegnap délután tartotta a helybeli Orvosszövetség rendes évi tisztujtó közgyűlését. Dr. Konrád Béla titkár betérjesztette az évi jelentést, elfogadták az összes évi referádákat s megejtették a választásokat. Az új elnök dr. Fráter Imre lett, alelnökké dr. Edelmann Menyhértet, titkárrá dr. Berkovits Renét, jegyzővé dr. Kovács Bertalant választották. Dr. Balla Vilmos megtartotta a könyvtárnok, dr. Reisz István pedig a pénztárnoki tisztséget. A távozó tisztikar működését meleg szavakban méltatták s dr. Konrád Márk volt elnököt örökös diszelnökké választották. Ez évben tartott legjobb előadás díját titkos szavazás után dr. Berkovits René nyerte el.

*** Mi van a kutyákkal?** A közönség körében megnyilvánuló közhangulat nagyon erősen elítéli azt a negligálást, amit a hatóság tanusít a kutyák utcai garázdálkodásával szemben. Ma-holnap táncolni fogunk a járdán, mert a drága dögök kifekszenek a napra, mint a Boszporus partján. Megkérdeztük a főkapitány urat, aki azzal védi a rendőrség elnézését és szabálytalanságát, hogy ha ők végrehajtják a szabályrendeletet, akkor felzudulnak a kutyatulajdonosok és felszisszen az Állatvédő Egyesület. Az egyesület félti a kutyák idegeit. Azt mondja, hogy tönkre teszi szegényeket az a feszélyező szájkosár. A tulajdonosok pedig felháborodnak a sintér brutalitásán. — Hát igazán nem tudja az ember, hogy melyiknek kívánjon egy becsületes kutyaharapást. Akkor

bizonyára az ő becses egészsége lesz a legdrágább. Lehet azonban, hogy egy jólnevelt kutyatulajdonos akker is az eltépett nadrágját sajnálná jobban, mint az egészségét.

*** Öngyilkos gazdáikodó.** Korb Péter mezőszakadati gazda csütörtökön délután azzal ment el hazulról, hogy megnézi a vetést. Ettől kezdve nem látták másnap reggelig. Péntek reggel Korb hozzátartozói előtt gyanus volt az éjszakai kimaradás és Korb keresésére indultak. Hosszu kutatás után meg is találták a legelőn egy tölgyfára felakasztva. A vizsgálat során kiderült, hogy Korb csütörtökön 6 és 7 óra között követhette el az öngyilkosságot. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

*** Szász Ilona a Vigadó mozgó varietében.** Mától fogva szenzációs új műsora van a Vigadó mozgó varietének. Kedves és szívesen váró attrakció Szász Ilona, az ünnepeit kabaré-diva az ő különleges fővárosi műsorával. Sziklai Jenő komikus, Sziklai Benő táneművész, Révész Jenő konferance, Havasi Emmo és Zsám-béky Nusi a társulat tagjai. Fred Hinzler angol sportjelenetei nagyszerű látványt nyújtanak. Új mozgóképek és kacagtató bohózat gondoskodnak még a kitűnő szórakozásról.

x Kiadó lakások. Szöllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 16 szám.

x Fehér és fekete bőr női félcipő k 3 kor. szarvasbőr barna és fekete színű női félcipők 5 korona, női chevron amerikai félcipő 7 korona, férfi chevron amerikai cipő 10 korona, ugyanaz félben 9 korona; sandiok 20—25-ig 2 korona, 26—28-ig 260 korona, 29—34-ig 320 korona, 35—43-ig 4 korona. Férfi és női szandikalapok, fűzőnők, uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Fekete Jenőnél Szent János-utca, Kispipa mellett.

x Kossuth-utca 2. sz. házban a volt Sziehta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x Zenekedvelők figyelmébe. Tisztelettel értesitem a zenekedvelő közönséget arról, hogy a legujabb felvételi újdonságaimmal megérkeztem. Columbia, Diadal felvételei, gramfonok olcsó árban, továbbá gramfon és az összes hangszerek javítását is elvállalom. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22.

x A legujabb párisi kalap-újdonságok egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

x Petőfi-utca végén a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

*** Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

x A kereskedelmi és iparkamara székházában egy garcon lakás,

a folyó évi augusztus hó 1-ére kiadó. Nagyvárad, 1914. május hó 1. A kamara elnöksége.

*** Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kezesgető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsösrel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

„The Roosevelt Shoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Fogak és fogsorok úgy kaucukba mint aranyba fogialva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmuokolat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Varad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

**A legszebb
kézimunkák
Tátray cégnél**

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombat: Drótos tót.
Vasárnap délután: Mandarin; este: Léni-néni. (Bemutató előadás.)

Góthék vendéjátéka. Góth Sándor és neje, a kiváló fővárosi művészpár Nagyváradon e hó 21-én kezdi meg három napra terjedő vendéjátékát, amely alatt Góthék a Zöld frakk-ban, a Mértföldkövekben és a Kém-ben lépnek fel. Góthék vendéjátékai nálunk mindenkor nagy érdeklődést szoktak kelteni, a bérlők helyesen teszik, ha bérleteik biztosításáról idejekorán gondoskodnak.

EGYESÜLETEK

A nagyváradai kisiparosok egyesülete. A nagyváradai kisiparosok egyesülete f. hó 17-én vasárnap délelőtt 10 órakor, a város háza közgyűlési termében, nyilvános gyűlést tart: „Kisiparosok és a közmunkák” napirenddel.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

A június havi esküdtek kisorsolása.

A nagyváradai kir. törvényszéken tegnap délelőtt sorsolták ki azoknak a polgároknak a névsorát, akik június hónap első felében működő esküdtszéki ciklusban, mint esküdtek szerepelnek. Az esküdtek kisorsolásánál jelen voltak: Bary József kuriai bíró, törvényszéki elnök, Palánkay Károly, dr. Barbara Szevér törvényszéki bírók, továbbá dr. Alliquander Kálmán törvényszéki jegyző és dr. Thury Endre kir. ügyész.

A sorsolás eredménye a következő:

Rendes esküdtek: Dr. Némethy Ferenc ügyvéd, Nagyvárad, dr. Kiss Géza jogtanár Nagyvárad, Balogh Elemér m. tb. főjegyző Nagyvárad, K. Bujdosó Bálint földbirtokos Komádi, Jelinek Géza városi tb. főszámvevő Nagyvárad, id. G. Gegyessy Lajos kisbirtokos Bors, Mihálik Ferenc vízszabályozó mérnök Nagyvárad, Kocsis Béla gyógyszerész Eled, dr. Molnár Imre jogtanár Nagyvárad, Kulin V. cipész Szalonta, Sipos Imre földm. N-Kereki, Körösi S. ács Szalonta, Szentiványi Károly takarékpénztári igazgató Tenke, ifj. Széll Mihály földmives Nagyszalonta, ifj. Kenyeres János Nagyszalonta, dr. Kazian Kálmán ügyvéd Nagyvárad, Méhes Lajos földmives Bihar, Kálmánszky Béla pénzt. pénztáros Erőshályfalva, Hankovics Ferenc gyógyszerész Nagyvárad, dr. Mihály Lajos ügyvéd Nagyvárad, Tenkei József bet. seg. titkár Nagyvárad, Erős István pénzt. pénztáros Erőshályfalva, Komzsik Alajos fürdőbérlet Váradszentmárton, Szlafkay Ferenc kisbirtokos Váradszöllős, Piacsek Sándor, káptalani uradalmi intéző Nagyvárad, Kocsár Lajos földbirtokos Erőshályfalva, Sártory Endre kórházi gondnok Nagyvárad, Lovászi Sándor uradalmi ispán Biharódszeg, Kenéz Lajos földmives Nagyszalonta és Kiss István segédtanfelügyelő Nagyvárad.

Pótesküdtök: Horváth Ferenc gépész, Dajkovics János fényképész, Gara Dániel kocsigyártó, Kiss János kocsigyártó, Kovács Béla kelmefestő, Tárnoki László cserepező, Bene Sándor kárpitos, Bereczky Imre gubás, Erdős Albert férfiszabó és Bodó Sándor cementező.

REPORTÁZÁS

A vasárnapi mérkőzések programját az egyesületek a következőképp állapították meg. Délután a NAC II. játszik egy helyi kombinált csapattal barátságos mérkőzést. Utánna 3 órai kezdettel játszik le a Törökvs NSC tavaszi bajnoki mérkőzésüket Schmidt Béla szövetségi bíró vezetésével. 5 órakor pedig kezdődik a debreceni vasutas csapat bajnoki mérkőzése az Egyetértéssel.

NYILTÉR

Felhívás.

Bármaszülők szives figyelmét felhívom kirakatom megtekinté-ére és a szükséges vásárlás megtételére.

Bérmálásra raktáram már jó előre felszereltem

arany és ezüst ékszerekkel

és mindenféle órákkal,

mellyek izléesek, csinosak s ami a legfőbb dolog, olcsók.

Szilágyi Géza és Társánál
Rákóczi-ut 4. Telefon 630.

TÁVIRATOK

A delegációk.

Bécs, május 15.

A négyes sz. tengerészeti albizottság Cziráky Albert gróf elnökelete alatt d. u. 4 órakor ülésezett. Papp Géza báró előadó ismertette a boszniai és hercegovinai költségvetést, majd a közigazgatási jelentéseket olvasták föl. Nikolics Vladimir néhány kérdést intézett a pénzügyminiszterhez. Bilinszky lovag közös pénzügyminiszter megköszönte a bizottság bizalmát és elismerését.

Nem lesz novella.

Budapest, május 15.

Balogh Jenő igazságügyminiszter kijelentette, hogy nem tartja szükségesnek az új sajtótörvény revízióját és nem fognak kiadni novelláris módosítást.

Mangrát kirekesztették.

Bukarest, május 15.

(Saját tudósítónktól.) A akadémia titkos ülésén Mangrát kirekesztették erről az ülésről. Oriási tüntetés volt a hotel előtt, ahol Mangra megszállt s a rend helyreállítására katonaságot rendeltek ki.

Letartóztatott tanító.

Székesfehérvár, május 15.

Moharos Lajos tanító sorozásról jött. Részegen beállított egy kávéházba, ahol rálőtt Karni Ferenc főpincérre. A golyó nem talált. A tanítót letartóztatták.

KÖZGAZDASÁG

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	792.—
Osztrák hitelrészvény	—	608.—
4%-os koronajáradék	—	80.65
Osztr. magy. államv.	—	693.25
Jelzálogbank	—	396.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	498.—
Hazai bank	—	273.50
Magyar bank	—	462.—
Keresk. bank	—	3600.—
Rimamurányi	—	631.50
Salgótarjáni kőszén	—	691.—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1018.—
Közuti vasut	—	595.50
Városi villamos	—	311.50
Adria	—	581.—

Gabona üzlet.

Buza májusra	—	—	13.91
Buza októberre	—	—	12.22
Rozs októberre	—	—	9.90
Zab októberre	—	—	8.21
Tengeri májusra	—	—	7.39
Tengeri júliusra	—	—	7.53

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Az
**új csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel

Friedmann Jenő

MEGNYILT!

MEGNYILT!

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár K. Nagyvárad, Rémer-tör

Tűz- és betörésmentes
pénztárakrények (safes) bérbeadása

Ujjonnan épült intézeti helyiségünkben létesített safe-deposit osztályunkon különféle nagyságu pénztárakrények (safes) csekély díj ellenében bérelhetők.

Ezen pénz-szekrényekben a bérlő fél értéktárgyait saját zárja alatt, önmaga kezelhet és eeknek megőrzésére a legmesszebb menő biztonságot és kényelmet találja.

Safe-deposit helyiségünket az érdeklődőknek készséggel bemutatjuk és részletes felvilágosítással szivesen szolgálunk.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár

Olcsó és szép sirkeresztek

cementalappal fejfák, sirtablak domborura préselt betűkkel kaphatók

Maár Lajos és Testvére lakatosoknál
Teleky-u. 45.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörüldét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, hűrlőgépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszerkeket, mindennemű acél-árakat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, tyukszemvágó, papír-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Agoston műköszörüs

Dusafalva községben mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Legmegbízhatóbb, legbiztosabb nyaraltatás.

A nagyérdemű közönség b. figyelmébe ajánlom, hogy ugy helyben, mint nagyszalontai fióküzletemben szörmeárukat, téli öltönyöket, függönyöket, szőnyegetek stb.

nyaraltatás

végett csakis nállam és fióküzletemben méltóztassanak elhelyezni, hol kívánatra mindenkor felmutatható legyen, a nyaraltakat tisztán kezelve, gondozva és kijavítva annak idején hazaszállítatom. A raktáram és üzletem a károk ellen biztosítva van azért kérem a nagyérdemű közönség szives bizalmát. Tisztelettel:

Zimányi András német szücs

Telefon 824. sz. Körös-u. 47. Telefon 824. sz. (Saját ház.)

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Uj élővirágüzlet!!

Tudomására adom a mélyen tisztelt közönségnek, hogy helyben, Nagy Sándor-utca 1. szám alatt a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

virágüzletet

nyitottam. — Szakismereteimet külföldi élővirág kötészeti iskolában nyertem. Továbbá több külföldi nagyobb városokban és fürdőhelyeken mint első virágkötő és üzletvezető működtem, úgy, hogy a nagybecsű közönség legkényesebb izlését is ki fogom elégíthetni. **Menyasszonyi csokrokat**, valamint **koszorukat** a legszebb kivitelben olcsó árban készítek. A nagybecsű közönség szives pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel:

MIMOSA virágüzlet tulajdonosnője
Nagy Sándor-utca 1. sz.

Uj élővirágüzlet!!

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradai sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellet olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradai Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Püspökfürdő

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Püspökfürdő megnyilt

Gyönyörű parkok, villanyvilágítás, elsőrangú ételek és italok állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Pontos kiszolgálás, mérsékelt árak.

Hamza Jenő

kiváló primás teljes zenekarával hangversenyezik.

Tisztelettel **Dancs István** bérlő.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
 férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
 gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműk zsebkendők, ridikülők pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
 Rákóczi-ut 14.

Eladó**1 kazal lucerna**

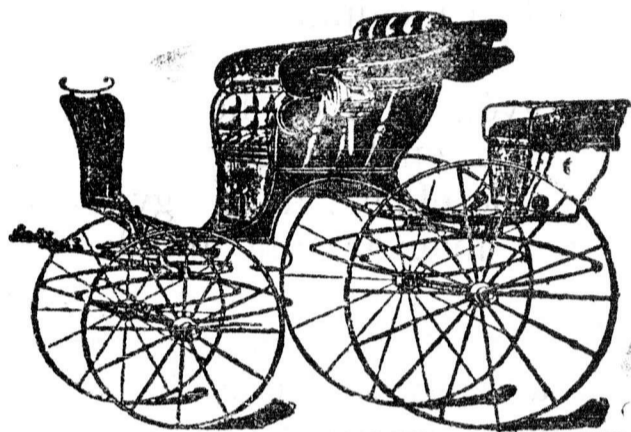
a várostól 10 percrenyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
 cementkereskedőnél,
 Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
 (Füchsl-palota.)

Standary György

kocsigyáros, volt es.
 és kir. gyógykovács,
Lakatos-utca 10. szám.
Telefon: 866

Kész új kocsik és átalakítottak mindig nagy választékban kaphatók. Kívánatra rajzok után is készítenek a legmodernebb kivitelben.

Kiadó

a Széles-utca 46. sz. Balogh Jánosné-féle házban levő «SZABADSÁG» kávéház, az ahhoz tartozó lakrész és mellékhelyiségeivel, egy üzlethelyiség, továbbá a Gyár-utcai 33. sz. Tischler-féle házban egy szoba és konyhából álló utcai és udvari lakrész azonnal, igen mérsékelt árak mellett. Értekezhetni **Pallay Lajos** ügyvédi irodájában Szaniszló-utca 9. szám alatt.

Félikusz-fürdőbe induló fűrdővonalok.**Nagyvárad és Váradvelence állomásairól**

Nagyvárad állomásáról ind. reggel	4 ó. 35 p. ér.	Félikusz-fürdőbe reggel	5 ó. 02 p.
V.-Velence	4 " 47 "	"	5 " 02 "
Nagyvárad " " d. e.	8 " 00 "	"	8 " 33 "
V.-Velence " " " "	8 " 10 "	"	8 " 33 "
Nagyvárad " " " "	10 " 00 "	"	10 " 33 "
V.-Velence " " " "	10 " 10 "	"	10 " 33 "
Nagyvárad " " d. u.	2 " 30 "	"	3 " 03 "
V.-Velence " " " "	2 " 40 "	"	3 " 03 "
Nagyvárad " " " "	4 " 55 "	"	5 " 23 "
V.-Velence " " " "	5 " 00 "	"	5 " 23 "
Nagyvárad " " " "	5 " 35 "	"	este 6 " 03 "
V.-Velence " " " "	5 " 43 "	"	6 " 03 "
Nagyvárad " " este	8 " 31 "	"	9 " 03 "
V.-Velence " " " "	8 " 41 "	"	9 " 03 "

Félikusz-fürdőből visszautazás

Félikusz-fürdőből ind. reggel	7 ó. 45 p.-kor. ér.	Nagyváradra d. e.	8 ó. 20 p.-kor.
" " d. e.	8 " 40 "	" " " "	9 " 10 "
" " " "	10 " 39 "	" " " "	11 " 10 "
" " d. u.	3 " 10 "	" " " "	d. u. 3 " 40 "
" " este	6 " 59 "	" " " "	este 7 " 30 "
" " " "	9 " 10 "	" " " "	9 " 40 "
" " éjjel	10 " 32 "	" " " "	éjjel 11 " 00 "

Hódmezővásárhelyi Dankó Béla utóda Virág Károly az egé z idényre szerződöttetett birneves zenekara a Nagyvendéglő teraszán naponta 3-szor hangversenyez. Eredeti hegyiborok, elsőminőségű Kőbányai sörök, konyha házi-kezelésben, mérsékelt élap árak állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Délután 5 órától este 9 óráig a zene hangversenyen egy birneves tárogatós közreműködik Minden szombat este tombolajáték, játék után táncmulatság a gyógyteremben Virág Károly és zenekara mellett. Konfetti, szerpentin és tűzijátékkal egybekötve minden belépési díj nélkül. Érdekes csolnakázás egész napon át a «Halás taván» este 9 óráig.

Az utolsó vonatindulás Félikusz-fürdőből este fél 11-kor N.-Várad felé.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5 sz. alatt a Nagyvárad Katholikus Kör új palotájában az

étterem

megnyilt,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitűnő magyar konyha**, a legjobb zamatu faj borok. Első minőségű **Dréher sör**. Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, ugy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra. Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becsés pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

Ha nincs megelegetve szabójával, mert drága v. gy. rossz szul. vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepő árt az ottani szőlő, elcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt**. Vidékről egy beküldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Belépési felhívás

Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet
12-ik évtársulatába.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt.

kebelében működő

**FILLÉRES TAKARÉK ÉS
SEGÉLYSZÖVETKEZET**

1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jellemezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészt a tagok részére kisebbszerű hetenkint ismétlődő betétek által a vagyonyüjtést lehetővé tegye, másrészt, hogy ugyanezen tagok betétek arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beírások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOG-BANK helyiségében (Bémer-tér, Lévy-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpénztár útján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

**Filléres
Takarék és Segélyszövetkezet**

R. 7—914. sz.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsa által kezelt semre bizott „Sport“-térén gyakorolandó étel és ital árusítási (buffet) jog bérletére f. évi május 20-án délután 3 órakor Városháza I. em. 26. sz. alatt lévő hivatalos helyiségében nyilvános szóbeli árverést fogok tartani.

A bérlet f. évi június 1-én kezdődik és ugyanezen év december 31-ig tart.

Az étel és ital árusítás gyakorlásához szükséges engedélyeket bérlő köteles saját költségén megszerezni.

Bérlő által árusítandó ételek és italok árjegyzéke közbenjöttöm mellett fog megállapítani s annak egy példánya a Sport-térén kifüggesztendő.

Kikiáltási ár 150 korona. A bérösszeg fele a legtöbbet ígérő által az árverés leütésekor azonnal lefizetendő az árverési különdítségi elnök kezéhez, másik fele pedig 1914. évi szeptember 1-én válik esedékessé, ellenkező esetben árverelő kárára és veszélyére azonnal új árverés fog tartatni.

Az árverésben csakis Nagyváradon állandó lakással bíró, fedhetlen előéletű egyének vehetnek részt.

Árverelőt tett ígérete és a hirdetményben foglalt feltételek azonnal kötelezik, ellenben Nagyvárad város közönségét csakis a tanács jóváhagyó határozatának jogerőre emelkedése után.

Nagyvárad, 1914. május 14-én.

Komlóssy József,
tanácsnok, ár. különdítségi elnök.

A tavaszi fürdőzésről

Magyarországon eddig az a téves szokás volt gyakorlatban, hogy mindenki a kánikulai napokat választotta ki a fürdőzés idejére. Hogy ez pedig nem helyes igazolja az is, hogy ilyen tájban az összes fürdők zsufolva vannak, a tulmeleg napok és a vele járó hideg éjszakák nagyon gyakran hátráltatják és lerontják azt a sikert, melyet a fürdő jótékony ereje előidézhet; másként van ez a

„Féliksz-fürdőn“

ott április és május hónapokban megindult a gyógyulók, a vendégek raja, mert a hosszú télen elcsigázott beteg szervezetét mindenki siet gyógyítani és helyre hozni. Erre pedig a tavaszi fürdőzés, az enyhe gyönyörű májusi hónapok nemcsak a legkellemesebbek, de a gyógyulás szempontjából legjobbak. Ez a magyarázata annak, hogy a **Féliksz-fürdőben**, már is több a vendég, mint más fürdőben, mert akit a hosszú és kínos tél megviselt, az siet a hőforrások Mekkájába, hogy fájdalmától megszabaduljon, illetve baján enyhítsen. A nagy kényelem a példátlan olcsóság mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a **Féliksz-fürdőt** az ország népszerűbb nagy fürdőjévé avassák.

FÁBIÁN J.

törvényszékiileg bejegyzett cég
épület- és butor-asztalos

Nagyvárad, Pereces-utca 9. szám.

Elvállal minden ezen szakmába vágó munkákat szakszerű és pontos kivitelben, úgy helyben, mint vidéken. **Költségvetés díjtalanul.** Szíves pártfogást kér

Fábián J., asztalos.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabó cég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint azsúr- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhoz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

l á m p á k

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/2 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.